

UN Bulletin

časopis OSN v České republice

10-11/2006

Svému nástupci předávám jeden z nejsložitějších, ale zároveň nejkrásnějších postů na světě.

Kofi Annan, generální tajemník OSN

Foto: Mark Garten/OSN

OSN zná svého nového šéfa. Je jím Pan Ki-mun z Korejské republiky

Valné shromáždění OSN zvolilo ministra zahraničí Korejské republiky Pan Ki-muna novým generálním tajemníkem Organizace spojených národů. Pan Ki-mun se úřadu ujme 1. ledna 2007. Ve funkci nahradí současného generálního tajemníka Kofiho Annana, jehož druhé funkční období skončí 31. prosince 2006.

Pan Ki-mun se tak stane již osmým generálním tajemníkem světové organizace a druhým zástupcem asijského kontinentu na tomto postu (U Thant z Myanmaru stál v čele OSN v letech 1962 – 1971). V krátkém projevu k zástupcům 192 členských států ve Valném shromáždění Pan Ki-mun řekl, že bude pokračovat v reformách organizace, kte-

ré zahájil Kofi Annan. „Budu především usilovat o budování spojovacích mostů, partnerství. Mým mottem je harmonie, nikoli rozdělování. V mé dosavadní praxi jsem vždy dával přednost konsensu před nařizováním. V tom míním pokračovat i jako generální tajemník.“

„Asie je kontinentem, kde je skromnost považována za ctnost. Skromnost je především doménou chování, nikoli stanovování vizí a cílů. Nelze ji považovat za nedostatek odhodlání a schopnosti vést. Je spíše o tichém odhodlání splnit předsevzaté úkoly bez zbytečných a okázalých gest,“ řekl Pan Ki-mun Valnému shromáždění. „Právě skromnost může být klíčem k asijskému úspěchu a budoucnosti OSN. Spojené

národy jsou ve své podstatě skromnou organizací co se týče prostředků, jimiž disponují. Ne však v hodnotách, které reprezentují. Musíme být skromnější v používaných slovech, nikoli ale v našem konání,“ dodal.

Zvolený generální tajemník OSN se vyjádřil k otázce reformy světové organizace: „Nesmíme zapomínat, že reformu nepotřebujeme, abychom se někomu zavděčili, ale k naplnění hodnot, za nimiž OSN stojí. Potřebujeme reformu, protože věříme v budoucnost. K oživení naší společné práce potřebujeme obnovit nejen naši důvěru v OSN, ale i důvěru k sobě navzájem.“

Pokračování na str. 3

Obsah číslo

2 Příběh uprchlíka

Novinky v knihovně
IC OSN

3 Den Spojených národů

Annan: Globální hrozby
se týkají nás všech

4 Jaderný test KLDK: Sankce OSN

5 OSN zveřejnila alarmující zprávu o násilí páchaném na dětech

6 Pokles chudoby nejvýraznější v Asii

7 Mírové operace: Východní Timor

8 Louise Arbourová o problematice násilí na dětech

UNbulletin

Editor
Michal Broža

Vydavatel
Informační centrum OSN v Praze

Objednávky
IC OSN, nám. Kinských 6
150 00 Praha 5

Tel: (+420) 257 199 831-2

Fax: (+420) 257 316 761

E-mail: unicprg@osn.cz

www.osn.cz

UNbulletin je časopis OSN v České republice.

Možno objednávat také elektronickou verzi časopisu.

Vychází zpravidla jednou za měsíc, je distribuován bezplatně.

Ev. č. MK ČR E 14551

Tištěno na recyklovaný papír.

Příběh uprchlíka

Pražský úřad UNHCR vyhláší již IX. ročník své každoroční novinářské soutěže o nejlepší zpracování uprchlické tematiky v českých médiích.

Podmínky účasti

Přihlásit lze materiály publikované v tištěných médiích, rozhlase, televizi či na internetu v období mezi 1. 11. 2005 a 31. 10. 2006.

Rozsah příspěvků: tištěná a internetová média – max. 5 tiskových stran, audiovizuální média – max. 30 minut.

Do soutěže se mohou přihlásit jednotlivci i celé redakce. Počet příspěvků na jednoho redaktora je omezen na maximálně tři. Příspěvky předkládejte v podobě, v jaké byly publikovány.

První cena v každé z vyhlášených kategorií: 1 000 USD.

Příspěvky pošlete do 17. 11. 2006 na adresu: UNHCR, nám. Kinských 6, 150 00 Praha 5. Obálku označte heslem SOUTĚŽ.

Více informací: tel. 257 199 860/1, miklusak@unhcr.org

Novinky v knihovně IC OSN

Economic Development in Africa 2006 (Ekonomický rozvoj v Africe 2006)

2006, UNCTAD
Analýza mezinárodní pomoci

Africe na podporu udržitelného rozvoje. Zpráva identifikuje nedostatky v existujícím mezinárodním systému pomoci a klade důraz na nové přístupy ve snižování chudoby a podpory ekonomického rozvoje.

Trade and Development Report 2006.

Global Partnership and National Policies for Development (Zpráva o obchodu a rozvoji 2006)

2006, UNCTAD

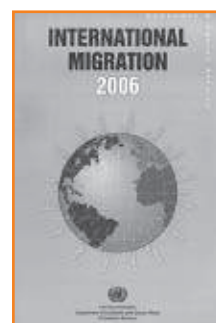
Globální ekonomická nerovnováha je rizikem pro vývoj světové ekonomiky. Velmi záleží na rozvojových zemích, do jaké míry budou schopny přijmout proaktivní politiku na podporu formování zdravého ekonomického prostředí. Zpráva o obchodu a rozvoji formuluje obecné principy vytváření makroekonomických, sektorových a obchodních politik, které mohou rozvojovým zemím pomoci zařadit se do globální ekonomiky.

World Investment Report 2006 (Světová zpráva o investicích)

2006, UNCTAD
Zpráva o světových investicích vydává každoročně od roku 1991

Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD). Podává přehled aktuálních světových trendů v oblasti přímých zahraničních investic. Letos je zaměřena na globální i regionální trendy a hodnotí důsledky rostoucí internacionalizace výzkumu a rozvoje. On-line k dispozici na www.unctad.org, v tištěné verzi v IC OSN.

Plakát upozorňující na problematiku mezinárodní migrace. Prezentuje také nejnovější dostupné statistické ukazatele a informace o této problematice.

Ke stažení v pdf na www.un.org/

esa nebo zdarma k rozebrání v knihovně IC.

Knihovna OSN je otevřena od pondělí do čtvrtka, 10 - 17 h, v pátek od 12 - 16 h.

Těšíme se na Vás!

www.osn.cz/knihovna-osn

OSN zná svého nového...

Pokračování ze str. 1

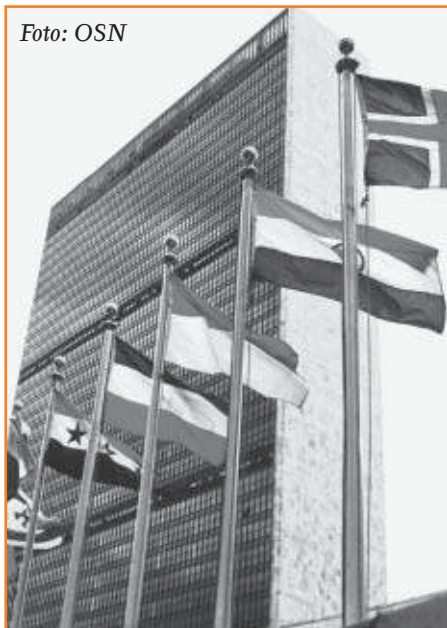
Pan Ki-mun není v OSN žádným nováčkem. Během své diplomatické kariéry sloužil v jihokorejské misi OSN v New Yorku. V letech 2001 až 2002 byl šéfem kabinetu tehdejšího předsedy Valného shromáždění, svého krajana Han Song-sua. S ním také přijel v červnu 2002 na oficiální návštěvu Prahy.

Předsedkyně Valného shromáždění OSN, Sheikha Haya Rashed Al Khalifa (Bahrajn), uvítala Pan Ki-muna v nové funkci a zdůraznila, že nový generální tajemník přichází v době, kdy OSN prochází rozsáhlým procesem reformy. „Generálnímu tajemníkovi Kofimu Annanovi vděčíme za jeho zásadní roli při vytváření jasné a komplexní vize řešení globálních výzev. Jsem přesvědčena, že pod vedením nového generálního tajemníka Pan Ki-muna budou Spojené národy pokračovat v nastoupené cestě k lepší efektivitě,“ řekla předsedkyně Valného shromáždění po volbě.

Kofi Annan o svém nástupci řekl, že do čela OSN přichází diplomat s výjimečným citem, který je globálním člověkem v pravém smyslu slova. „Před více než 50 lety použil první generální tajemník OSN Trygve Lie tato slova pro svého nástupce Daga Hammarskjölda: ‚Přebíráte tu nejobtížnější práci na světě.‘ A já dodávám: Je to současně ta nejkrásnější práce na světě.“

Více informací o novém generálním tajemníkovi na un.org/News

Foto: OSN

24. října slaví OSN svůj den

Od roku 1948 si 24. říjen tradičně připomínáme jako Den Spojených národů. V roce 1945 byla v tento den formálně založena Organizace spojených národů. Zástupci zakladatelských zemí tehdy svými podpisy ratifikovali Chartu OSN, ustavující dokument světové organizace.

Na adresu OSN se již dlouhodobě nesnáší jen uznání, ale i kritika. To je snadno pochopitelné, neboť světová organizace zosobňuje obrovské ideály, a zároveň vzbuzuje nemenší frustrace. Od členských států však nadále nepřichází dostatečná podpora, aby organizace byla schopna účinně čelit současným problémům.

Globální hrozby se týkají nás všech

Každoroční poselství generálního tajemníka ke Dni OSN přichází letos naposledy od současného šéfa OSN. Po deseti letech v čele světové organizace se Kofi Annan ohlíží zpět a ve stručnosti vyjmenovává, čeho bylo na mezinárodní úrovni za toto období dosaženo a kde naopak zbývá ještě mnohé vykonat.

Milí přátelé,

podesáté a naposledy jako generální tajemník přeji přátelům a kolegům na celém světě vše nejlepší u příležitosti Dne Spojených národů. Téměř celý svůj profesní život jsem zasvětil OSN. Tento den a hodnoty, za kterými OSN stojí, bude pro mě tudíž vždy významný.

Za posledních deset let jsme udělali určitý pokrok ve společném úsilí o rozvoj, bezpečnost a lidská práva ve světě:

- *Zvýšila se mezinárodní pomoc a odpouštění dluhů a světová ekonomika je o něco spravedlivější.*
- *Svět konečně začíná účinně reagovat na epidemii HIV/AIDS.*
- *Ve světě je nyní méně konfliktů mezi státy a řada občanských válek byla ukončena.*
- *Roste počet zvolených vlád, které jsou svým voličům zároveň odpovědné.*
- *Všechny státy minimálně slovy uznaly svou odpovědnost za ochranu lidí před genocidou, válečnými zločiny, etnickými čistkami a zločiny proti lidskosti.*

Mnohé ale stále zůstává nedořešeno:

- *Propast mezi bohatými a chudými se nadále zvětšuje.*

Přes kritiku a mnohá selhání ale existuje řada měřitelných důkazů, že OSN je pro svět nenahraditelná. Ukazuje to například Zpráva o lidské bezpečnosti z roku 2005 (*Human Security Report*), vypracovaná Univerzitou v Britské Kolumbii. Od počátku 90. let minulého století se dramaticky snížil počet konfliktů ve světě (o 40 procent). Došlo také k omezení masového zabíjení, navzdory neomluvitelným masakrům ve Rwandě, Srebrenici nebo Dárfúru (o 80 procent od konce 80. let). Autoři zprávy tvrdí, že k tomu došlo zejména díky posílení mezinárodní preventivní diplomacie i operací na udržování a budování míru. Ty byly ve většině případů autorizovány a prováděny právě OSN.

• *Jen malý počet zemí směřuje ke splnění všech osmi rozvojových cílů tisíciletí do roku 2015.*

• *Příliš mnoho lidí je nadále vystaveno krutostem, represím a konfliktům brutálně zasahujícím civilní obyvatelstvo.*

• *Okamžitou pozornost celého světa vyžaduje problematika nešíření jaderných zbraní.*

• *Terorismus a reakce na něj jsou zdrojem strachu a nedůvěry.*

Může se zdát, že se zatím nedokážeme shodnout ani na tom, které ze současných hrozeb jsou nejzávažnější. Pro obyvatele malých ostrovních států to může být problém globálního oteplování. Pro lidi z velkoměst, kteří zažili teroristický útok – jako například New York, Mumbaj nebo Istanbul – se jako nejdůležitější může jevit boj proti terorismu. Jiní budou zdůrazňovat problém chudoby, nemocí či genocidy.

Pravdou je, že toto všechno jsou globální hrozby. Obavu bychom z nich měli mít všichni. Jinak nedokážeme čelit žádné z nich. Jako snad nikdy v minulosti si proto dnes nemůžeme dovolit být rozdělení. Víím, že si to všichni uvědomujete. Děkuji za neustálou podporu a přízeň, kterou jste mě po celých složitých, ale zároveň úžasných deset let zahrnovali.

Naléhejte na své vedoucí představitelé, aby pokračovali ve společné práci s mým nástupcem a učinily Spojené národy silnější a efektivnější. Ať žije tato planeta a její lidé. Ať žije OSN!

Kofi A. Annan

Jaderný test KLDR vyvolal sankce OSN

Test jaderné bomby, ohlášený na začátku října Korejskou lidově demokratickou republikou (KLDR), vyvolal intenzivní jednání v Radě bezpečnosti (RB). Ta následně uvalila na severokorejský režim a na jednotlivce, zapojené do jejího vojenského programu, sankce.

Rezoluce RB 1718 stanoví tyto podmínky:

- KLDR s okamžitou platností zastaví veškeré aktivity spojené se svým programem balistických střel a obnoví závazky v oblasti nešíření jaderných zbraní.
- Vzdá se všech jaderných zbraní a programů. To musí být ověřitelné a nevratné.
- KLDR se znovu musí podřídit svým závazkům vůči Mezinárodní úmluvě o nešíření jaderných zbraní a Mezinárodní agentuře pro atomovou energii (MAAE) a poskytnout MAAE transparentní přístup k informacím, dokumentům, jaderným zařízením i jednotlivcům, kteří jsou do jaderných aktivit země zapojeni.
- Pchjongjang se musí vzdát všech existujících zbraní hromadného ničení a balistických střel.

Sankční režim vůči KLDR zahrnuje:

- Všechny členské státy OSN budou bránit dovozu a vývozu následujících zařízení z KLDR: bojové tanky, obrněné transportéry, těžké dělostřelecké systémy, bojová letadla, útočné helikoptéry, válečné lodě, rakety a raketové systémy a veškerý materiál jako například náhradní součástky k těmto zařízením.
- Další zařízení, na něž se vztahují sankce, jsou vyjmenovány ve zvláštním seznamu. Ten zahrnuje veškeré předměty a materiály, které by jakýmkoli způsobem mohly přispět k rozvoji jaderných programů, výrobě balistických střel a vývoji zbraní hromadného ničení.

Jednací sál Rady bezpečnosti OSN v New Yorku.

Foto: OSN

- Sankce se také vztahují na dovoz veškerého luxusního zboží do KLDR.
- Rezoluce RB zakazuje dovoz a vývoz know-how, včetně služeb a pomoci, která by mohla sloužit k vývoji, výrobě a údržbě všech vojenských zařízení, specifikovaných v rezoluci (viz výše).
- Rezoluce dále zavazuje členské státy, aby okamžitě zmrazily všechny fondy či jiné finanční a ekonomické zdroje, které se vyskytují na jejich území a jsou vlastněny nebo kontrolovány osobami či jinými entitami přímo zainteresovanými v jaderném programu KLDR.
- Na osoby, které jsou jakýmkoli způsobem zinteresovány v jaderných

a dalších zbrojních programech, se vztahuje zákaz cestování. Týká se to i jejich rodinných příslušníků.

- Všechny členské státy se v zájmu prevence nezákonného obchodu s jaderným, chemickým a biologickým materiálem na výrobu zbraní musejí podílet na inspekcích zásilek do a z KLDR.
- RB současně rozhodla o výjimkách z finančních sankcí. Týká se to finančních zdrojů na základní potřeby obyvatelstva, včetně potravin, léků, ale i možnosti splácet osobní půjčky, pojištění apod. Zvláštní výbor RB může povolit výjimky na „zcela mimořádné výdaje“.
- Výbor může na základě humanitárních důvodů schválit i výjimky na zákaz cestování.
- Členské státy RB vyzývají, aby do 30 dnů (od 14. 10. 2006) podaly zprávu o přijatých opatřeních v souladu s rezolucí 1718.
- Rada bezpečnosti se bude sankčním režimem vůči KLDR zabývat minimálně jednou za tři měsíce.
- RB dále vyzývá KLDR, aby se okamžitě vrátila k šestistranným rozhovorům, a to bezpodmínečně. Tato skupina zahrnuje obě Koreje, Japonsko, Čínu, Rusko a USA.

Pchjongjang rezoluci OSN tvrdě odmítá

V reakci na rezoluci zástupce Pchjongjangu v Radě bezpečnosti prohlásil, že KLDR přijatou rezoluci „zcela odmítá“. „Je to od RB zločinné, že dnes přijala donucovací rezoluci a zároveň přehlíží jadernou hrozbu a nátlak USA vůči KLDR,“ řekl. „To je jasným důkazem, že Rada bezpečnosti zcela ztratila svou nestrannost a uplatňuje dvojí standardy.“ Jaderný test, který proběhl 9. října, označil za zastrahující opatření. Jaderná zkouška byla podle něj důsledkem jaderné hrozby ze strany USA a sankčního tlaku na jeho zemi. Zdůraznil, že KLDR je připravena na dialog i konfrontaci. „Pokud se tlak USA bude dále stupňovat, KLDR bude pokračovat v protiopatřeních, protože to bude považovat za vyhlášení války.“

Více informací k tématu:
un.org/News (anglicky)

Alarmující údaje o násilí pachaném na dětech

Násilí na dětech není věc výjimečná. Často se však děje skrytě a je v mnoha případech nejen sociálně akceptováno, ale i schvalováno. K tomuto závěru došla nová zpráva generálního tajemníka OSN, která byla v říjnu prezentována Valnému shromáždění OSN v New Yorku. Jedná se o první komplexní globální přehled rozsahu a stupně tohoto problému.

Mezi formy násilí na dětech patří fyzické a psychické týrání, diskriminace, zanedbávání a špatné zacházení. Děti se stávají obětí sexuálního zneužívání doma, tělesných a ponižujících trestů ve školách, fyzického omezování v dětských domovech i brutálního zacházení ze strany státních orgánů.

Extrémní násilí na dětech se někdy může dostat na přední stránky novin, ale podle nové zprávy OSN je pro mnoho dětí násilí denní rutinou, součástí jejich běžného života, o kterou se ale společnost příliš nezajímá či nechce zajímat.

Ačkoli většina případů násilí na dětech zůstává skryta či nehlášena a dostupné údaje tudíž plně nereflakují reálný rozsah problému, přináší zpráva OSN hrozná čísla:

Studie OSN dokládá, že jen v roce 2002 se na 150 milionů dívek a 73 milionů chlapců stalo obětí nuceného pohlavního styku či jiné formy sexuálního násilí. Odhadem 100 až 140 milionů dívek a žen prodělalo některou z forem zmrzačení ženských genitálií. Z 218 milionů dětí pracujících v roce 2004 bylo 5,7 milionu nuceno k otrocké práci. Více než 1,8 milionu dětí bylo zneužíváno k prostituci a pornografii a 1,2 milionu se stalo obětí obchodování s lidmi.

- V roce 2002 bylo podle údajů Světové zdravotnické organizace (WHO) zavražděno na 53 tisíc dětí mladších 17 let;
- Podle posledních odhadů Mezinárodní organizace práce bylo v roce 2000 asi 5,7 milionu dětí obětí nucené práce, 1,8 milionu nuceno k prostituci a pornografii a 1,2 milionu dětí se stalo obětí obchodu s lidmi;
- 20 - 65 procent dětí, které se v 16 vyspělých zemích zúčastnily průzkumu o násilí na školách, uvedlo, že byly v posledních 30 dnech verbálně či fyzicky týrány;
- Podle zprávy OSN se děti, které jsou v nápravných zařízeních, stávají čas-

to terčem násilí ze strany zaměstnanců těchto zařízení. Tělesné tresty jsou v 77 zemích světa legálním nástrojem disciplinárního řízení v nápravných ústavech.

Více k tématu:
rubrika *Názory*, str. 8

unicef

**Společně pro děti.
Společně proti AIDS.**

- Každou minutu zemře ve světě 1 dítě v souvislosti s HIV/AIDS.
- Každých 15 sekund se HIV nakazí 1 mladý člověk ve věku 15 - 24 let.
- Každých 15 sekund v důsledku AIDS osiřá dítě.
- Na světě nyní žije 15 milionů sirotků AIDS, z toho více než 2,2 milionu tvoří děti, které jsou samy nakažené nebo nemocné.
- Každý den v důsledku AIDS osiřá 4 250 dětí.

Pomozte svým příspěvkem UNICEFu pomáhat dětem strádajícím kvůli nákaze HIV/AIDS.

UNICEF.cz
nám. Kinských 6, 150 00 Praha 5
Tel.: 257 199 822
Č.ú. 2200022/0300, var. symbol 713

Máme právo na život. Neublížujte nám!

Foto: Michal Brožka/OSN

Proti chudobě se musíme spojit všichni

Společně ven z chudoby, to bylo téma letošního Mezinárodního dne za vymýcení chudoby (17. října). Odráží nutnost vytvořit skutečně globální alianci proti chudobě, do které se aktivně zapojí rozvojové i vyspělé země. Generální tajemník OSN Kofi Annan vydal u příležitosti dne proti chudobě tradiční poselství, ve kterém definoval úlohu chudých i vyspělých států ve zlepšování úrovně života ve třetím světě.

„Počet lidí žijících v extrémní chudobě se v letech 1990-2002 snížil, a to z 28 na 19 procent populace rozvojových zemí. Snižování chudoby ale probíhá nerovnoměrně, srovnáme-li jednotlivé regiony a státy,“ varoval Annan. „Je jisté, že proti zaostalosti a chudobě musíme dělat víc. V rámci

obchodních jednání v Doha musíme dosáhnout svobodnějších a volnějších podmínek obchodu pro všechny. Vyspělé státy musejí dodržovat své závazky v oblasti oficiální rozvojové pomoci (ODA) a oddlužení. Rozvojové státy pak musejí jasně upřednostňovat rozvojové cíle a, pokud tak ještě neučinily, uvést v život národní strategie rozvoje, aby dokázaly rozvojové cíle splnit. Musí být schopny využít prostředky z oficiální rozvojové pomoci a prioritně posílit dobré způsoby vládnutí a vládu zákona,“ pokračoval Annan.

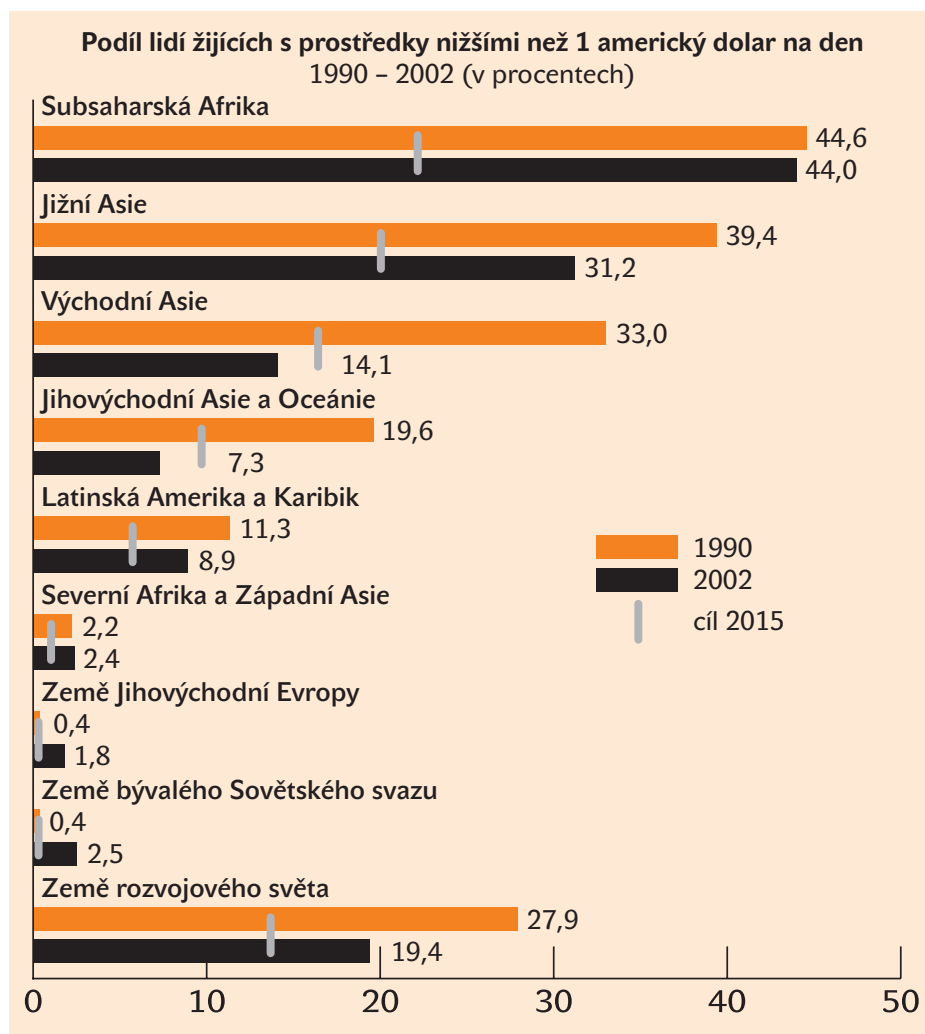
Podle generálního tajemníka zůstává tzv. „Globální partnerství pro rozvoj“ nadále spíše frází než realitou. To se musí změnit. Všichni klíčoví aktéři rozvoje, vlády, soukromý sektor, ob-

čanská společnost i lidé žijící v chudobě, musejí podniknout společné kroky, aby došlo ke zlepšení životní úrovně a omezení strádání.

Annan vyzdvihl význam globální kampaně proti chudobě (*Make Poverty History*), kterou označil za jednu z hlavních morálních výzev současnosti. „Odstranění nemůže být úkolem jen pro některé, ale musí se stát výzvou pro všechny. Společně můžeme dosáhnout skutečného a dostatečného pokroku k naplnění hlavního cíle: zcela odstranit chudobu,“ zdůraznil Kofi Annan ve svém poselství.

Více informací k tématu:
www.un.org/events/poverty/2006/

Pokles chudoby nejvýraznější v Asii

Zdroj: Millennium Development Goals Report 2006
(k dispozici v Knihovně IC OSN)

Vroce 1990 bylo na světě více než 1,2 miliardy extrémně chudých lidí, tedy téměř 30% populace rozvojových zemí (za extrémně chudé považujeme ty, kdo mají na živobytí prostředky ve výši maximálně jednoho amerického dolaru na den).

O dvanáct let později, v roce 2002, došlo k poklesu počtu extrémně chudých o 19%. Situace se výrazně zlepšila ve většině regionů Asie. Počet nejchudších se tam snížil o téměř čtvrt miliardy.

Méně optimistický vývoj zaznamenala ve stejném období Latinská Amerika a Karibik. Tam nyní žije více extrémně chudých než v Jihovýchodní Asii a Oceánii.

Údaje o chudobě zůstaly téměř nezměněné v Západní Asii a severní Africe.

V bývalých komunistických státech JV Evropy a ve státech bývalého Sovětského svazu došlo v období mezi lety 1990 a 2002 dokonce k nárůstu chudoby.

V Subsaharské Africe sice došlo k mírnému snížení podílu extrémně chudých, v reálných číslech ale narostl jejich počet o 140 milionů. Řada subsaharských států však nyní vykazuje slibný ekonomický potenciál, jež by mohl vést v dlouhodobé perspektivě ke zlepšení úrovně života.

MÍROVÉ MISE OSN

Východní Timor

Integrovaná mise OSN na Východním Timoru (UNMIT) byla ustavena Radou bezpečnosti v srpnu letošního roku (rezoluce RB 1704). V předchozích letech se od roku 1999 v této zemi vystřídalo hned několik operací OSN.

- **Mise OSN na Východním Timoru (UNAMET, červen – říjen 1999)** měla za úkol zorganizovat lidové hlasování o zvláštní autonomii Východního Timoru v rámci Indonésie. Východotimorští občané měli rozhodnout, zda chtějí zůstat ve svazku s Indonésií či se od ní oddělit. Jednalo se o politickou misi OSN.
- **Přechodná správa OSN na Východním Timoru (UNTAET, říjen 1999 – květen 2002)** byla mírovou operací OSN. Mise UNTAET byla zřízena RB poté, kdy obyvatelstvo odmítlo v lidovém hlasování autonomii v rámci Indonésie. Mise byla pověřena výkonem správy území v přechodném období k nezávislosti.
- **Podpůrná mise OSN na Východním Timoru (UNMISSET, květen 2002 – květen 2005)** byla také mírovou operací. Jejím úkolem byla podpora nově nezávislé země, stabilizace situace a dosažení základní soběstačnosti.
- Po odchodu vojenské operace byla zřízena nová politická mise (**Úřad OSN na Východním Timoru, UNOTIL, květen 2005 – srpen 2006**). Jejím úkolem byla podpora nejdůležitějších institucí státu, policie a aktivní podpora dodržování zásad demokratického vládnutí a lidských práv.

Krize

Mandát UNOTIL měl původně vypršet v květnu 2006. Události, které vyústily v rozsáhlou krizi v zemi, ale měly za následek jeho prodloužení, nejpozději však do 20. srpna 2006. Rada bezpečnosti vydala zároveň doporučení k posílení mezinárodní přítomnosti v zemi. Vláda následně požádala o policejní a vojenské jednotky z Austrálie, Nového Zélandu, Malajsie a Portugalska. Bezpečnostní síly začaly do země přijíždět v květnu a dosáhly zabezpečení klíčových bodů v zemi.

Nová mise OSN

Východotimorský prezident, šéf parlamentu a předseda vlády společně sepsali 11. června 2006 dopis generálnímu tajemníkovi, ve kterém ho vyzvali, aby Radě bezpečnosti předložil návrh na zřízení policejního sboru OSN na Východním Timoru, dokud nedojde k reorganizaci a restrukturalizaci národních policejních složek. Generální tajemník vyslal svého zvláštního pověřence, aby provedl celkové zhodnocení situace v zemi a identifikoval rozsah úkolů, které by OSN měla převzít.

Vznik mise UNMIT

Rada bezpečnosti rozhodla o ustavení Integrované mise OSN na Východním Timoru (UNMIT) 25. srpna 2006 na minimálně šest měsíců. Pověřila UNMIT, aby kromě jiného poskytla podporu vládě a dalším institucím při stabilizaci země a posilování demokratických principů a politického dialogu. Mise dostala rovněž za úkol podpořit přípravu prezidentských a parlamentních voleb v roce 2007. Dalším z úkolů je podpora národních policejních složek, celkové zhodnocení potřeb bezpečnostního sektoru a maximální pomoc v procesu budování kapacit a míru po konfliktu, ze kterého se Východní Timor před několika lety vymanil.

Príslušníci policejních sil OSN z Pákistánu

Foto: Michal Broža/OSN

UNMIT v kostce

SÍDLO MISE
Dili

TRVÁNÍ
od 25. srpna 2006 dosud

ŠÉF MISE (zvláštní zástupce generálního tajemníka)

Dosud nejmenován
zástupce: Finn Reske-Nielsen (Dánsko)

PERSONÁL

Autorizováno: 1608 policistů,
34 vojenských pozorovatelů
Nyní rozmístěno: 463 policistů,
18 vojenských pozorovatelů
102 mezinárodních pracovníků OSN, 222
místních zaměstnanců a 34 dobrovolníků
(UN Volunteers)

ZEMĚ POSKYTUJÍCÍ VOJENSKÝ PERSONÁL

Austrálie, Bangladéš, Brazílie, Fiji, Filipíny,
Malajsie, Nový Zéland, Pákistán,
Portugalsko, Singapur

ZEMĚ POSKYTUJÍCÍ POLICEJNÍ PERSONÁL

Austrálie, Brazílie, Filipíny, Jordánsko, Malajsie, Pákistán, Portugalsko, Rusko, Samoa, Turecko, USA

SCHVÁLENÝ ROZPOČET

49,96 milionů USD

Násilí na dětech: Realita, kterou nesmíme akceptovat

Louise Arbourová

Násilí páchané na dětech dosud většinou halí závoj mlčení. Zneužívání dětí je však natolik rozšířené, že to žádná země nemůže ignorovat a žádná společnost nemůže tvrdit, že je vůči tomuto problému imunní. Úmluva o právech dítěte byla sice přijata téměř všemi zeměmi, konkrétní iniciativy jednotlivých vlád v této oblasti jsou ale stále nedostačující. Zavírat oči před tímto jevem či předstírat nevědomost o jeho rozsahu a dopadech však bude nyní již velice obtížné. Po třech letech práce vychází nová studie OSN, Světová zpráva o násilí na dětech (zveřejněna byla 11. října). Představuje komplexní výčet základních příčin a dopadů tohoto problému. Její autoři zdůrazňují, že násilí na dětech je za všech okolností neomluvitelné, a navrhuje řadu opatření, díky nimž lze zneužívání předcházet a bojovat proti němu. Zpráva OSN zároveň shromažďuje existující statistiky a data z nejrůznějších zdrojů a kombinací zkušeností z oblasti lidských práv, veřejného zdraví a ochrany dítěte dokumentuje globální obraz tohoto znepokojivého jevu.

Podle Paula Sergio Pinheira, nezávislého experta pověřeného generálním tajemníkem OSN vedením práce na této zprávě, snášejí děti násilí mlčky a v beznaději kvůli pocitu studu a ve strachu z odvety. Často se tak děje proto, že takové zneužívání je v některých případech povoleno státem či všeobecně společensky přijímáno.

Děti trpí, jejich trýznitelé žijí klidně a beztrně

Úmluva o právech dítěte poskytuje zcela komplexní právní rámec, jehož prostřednictvím lze proti násilí na dětech bojovat. Její stanovy zajišťují ochranu před fyzickým i psychickým zneužíváním, zraněním, zanedbáváním, špatným zacházením a využíváním, včetně sexuálního násilí. Společně s dalšími mezinárodními dohodami zavazuje vlády států, aby jednaly s rozhodností a zajistily, že se nikdo, kdo má na starosti dítě, třeba

Foto: OSN

Neschopnost chránit děti začíná u těch, kteří jsou přímo zodpovědní za jejich život a bezpečí: rodiny, školy a komunity, ve kterých děti žijí. Je smutnou skutečností, že většinu násilných činů na nich páchají jejich nejbližší. V konečném důsledku ale řetězec odpovědnosti končí u státu. Ten má na základě mezinárodních úmluv o lidských právech povinnost vytvářet prostředí, v němž jsou dětem plně zajištěna všechna jejich práva a život bez strachu ze zneužití a odvety.

i na krátké období, nebude vůči němu chovat násilně.

Řada států však do svých národních legislativních systémů i do praxe zavedly výjimky z ustanovení této úmluvy. Některé vlády nejsou ochotné zasahovat do soukromé sféry rodinného života a přivést k zodpovědnosti ty, kteří se násilí na dětech dopouštějí doma. V mnoha státech se zákony zaměřují pouze na sexuální či fyzické násilí, ignorují ale psychické týrání a zanedbávání. Jiné země nedokáží vytvořit bezpečné prostředí, nezbytné pro poskytování účinné ochrany a prevence. Výsledkem toho je obrovský počet dětí, které na celém světě každodenně

trpí a nemají žádnou možnost dovolat se pomoci. Jejich trýznitelé přitom žijí klidně a beztrně.

Uplatňování trestu smrti na nezletilých je nejkřiklavějším příkladem státem prosazovaného násilí. V některých zemích se dosud uplatňuje i bičování, kamenování a amputace. Krutá, ponižující a jinak neobvyklá kárná opatření jsou legální a praktikovaná v minimálně 77 zemích. Všechny tyto praktiky jsou v přímém rozporu s mezinárodními zákony o lidských právech.

Není překvapivé, že dívky, děti s postižením či z menšin a dalších okrajových skupin jsou vůči násilí nejzranitelnější. Rostoucí nerovnosti v příjmech, globalizace, migrace i pandemie přispívají ke vzniku klimatu nejistoty a násilí. To má často přímý dopad na práva dětí a kvalitu jejich života.

Problém musíme řešit prevencí

Nová zpráva OSN varuje, že obecné povědomí a porozumění základním příčinám násilí na dětech je velmi nízké. Zdůrazňuje, že i když se státy snaží bojovat proti zneužívání dětí, často to činí způsoby a prostředky, které jsou roztříštěné a reaktivní. Tento problém je ale nutné řešit komplexně a preventivně. Státy musí své závazky z mezinárodních úmluv o lidských právech převést do praktické politiky a každodenní činnosti. Musí stanovovat priority, přestat obviňovat či ignorovat oběti a místo toho trestat pachatele násilí a zneužívání. Jen tak lze do budoucna zajistit účinnou ochranu našich dětí.

Světová zpráva o násilí na dětech přináší konkrétní doporučení a preventivní opatření k zajištění ochrany dětí. Na jejím vypracování se podílelo více než tři tisíce jednotlivců, včetně dětí, které přemohly strach a pocit studu a promluvily. Podrobně vylíčily své hrůzné zážitky. Měli bychom věnovat pozornost jejich slovům a potřebám. Konec konců, ony vědí nejlépe, jaké to je.

Autorka je vysokou komisařkou OSN pro lidská práva